

การวิจัยและบทความที่เกี่ยวข้อง

ห้องสมุดที่ดีจะอำนวยความสะดวกและมีประโยชน์แก่นักศึกษาในสถาบันฝึกหัดครู ในการทำการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ก่อให้เกิดทัศนคติและนิสัยที่ดีต่อการอ่านหนังสือเพื่อนำไปถ่ายทอดให้แก่เยาวชนของชาติต่อไปในอนาคต แต่อย่างไรก็ตาม สภาพห้องสมุดของสถานฝึกหัดครูในปัจจุบันนี้กำลังประสบปัญหา ตามที่ปัญญา สุขแสน ไก่กล้าไว้ คือ

1. ปัญหาทางค่านงบประมาณ อาคาร บุคคล
2. ปัญหาทางค่านหนังสือและวัสดุ
3. ปัญหาทางค่านบริการและกิจกรรม¹

ปัญหาค้างกล่าวเหล่านี้มีว่าเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาห้องสมุดในสถานฝึกหัดครู ซึ่งจะมีผลต่อการผลิตครูที่มีประสิทธิภาพของสถานฝึกหัดครูด้วย

ก. การวิจัยในประเทศไทย

พวา พันธุ์เมฆา ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาและความต้องการในการรับบริการห้องสมุดของอาจารย์และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับปีที่ 2 ในวิทยาลัยครูทั่วประเทศ"² จุดมุ่งหมายในการศึกษาคือ ต้องการศึกษานโยบายและความ

¹ปัญญา สุขแสน, "ความร่วมมือด้านวิชาการของห้องสมุดในสถานฝึกหัดครู," วารสารห้องสมุด, 15 (กันยายน - ตุลาคม, 2514), 395.

²พวา พันธุ์เมฆา, "ปัญหาและความต้องการในการรับบริการห้องสมุดของอาจารย์และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับปีที่ 2 ในวิทยาลัยครูทั่วประเทศ" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกบรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัยการศึกษาระดับปริญญาตรี, 2512) (อัสสัมชัญ)

ต้องการในด้านต่าง ๆ ในการรับบริการห้องสมุด โดยใช้แบบสอบถามสำหรับอาจารย์และนักศึกษาในวิทยาลัยครู 16 แห่งที่ตั้งอยู่ในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ได้สรุปผลการวิจัยดังนี้คือ

1. ปัญหาในการรับบริการห้องสมุด

1.1 ปัญหาในด้านการยืม สำหรับอาจารย์จะมีเจ้าหน้าที่บริการเป็นพิเศษ สำหรับนักศึกษาจะประสบปัญหาในเรื่องระยะเวลาของการยืมหนังสือ

1.2 ปัญหาในด้านการใช้ห้องสมุด นักศึกษาทุกวิชาเอกประสบปัญหาในด้านนี้ เช่น ไม่ทราบวิธีการใช้หนังสือ หานหนังสือที่ต้องการไม่พบ

1.3 ปัญหาด้านอาคารห้องสมุดและสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ อาจารย์และนักศึกษาประสบปัญหาในด้านนี้น้อย

1.4 ปัญหาในด้านหนังสือและวัสดุอื่น ๆ ค้นพบว่า อาจารย์สังคมศึกษาและนักศึกษาวิชาเอกสังคมศึกษา ประสบปัญหาการขาดหนังสือประกอบวิชาที่สอนมากที่สุด และไม่มีหนังสือตรงตามวิชาเอกของตนอย่างเพียงพอมากที่สุด

2. ความต้องการในการรับบริการห้องสมุด ทั้งอาจารย์และนักศึกษาต้องการให้มีหนังสือพิมพ์รายวัน วารสารวิชาการศึกษาเพิ่มขึ้น

3. ความคิดเห็นอื่น ๆ ก็คือ ในวิทยาลัยครูบางแห่งเจ้าหน้าที่บริการห้องสมุดมีน้อย ระบบการจัดหนังสือในห้องสมุดยังไม่เป็นระเบียบ อาคารห้องสมุดและสิ่งอำนวยความสะดวกจำนวนโต๊ะ เก้าอี้ ยังไม่เพียงพอแก่จำนวนนักศึกษา ห้องสมุดคับแคบ บัตรรายการไม่เรียบร้อย ในด้านหนังสือและวัสดุอื่น ๆ ยังขาดหนังสือที่เหมาะสมและจำเป็นต่อการศึกษาของนักศึกษาในวิทยาลัยครู

สุวรรณค์ แก้วเหล็ก ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดของบรรณารักษ์ และผู้ช่วยบรรณารักษ์ ในโรงเรียนฝึกหัดครู และวิทยาลัยครูทั่วประเทศ

ปีการศึกษา 2512"³ การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สรุปปัญหาไว้ว่า

1. ปัญหาค่านงบประมาณ อาคารสถานที่และบุคคล
 - 1.1 อาคารสถานที่คับแคบ
 - 1.2 บุคคลร่วมงานไม่พอเหมาะกับงานบรรณารักษ์
 - 1.3 บรรณารักษ์ต้องรับผิดชอบในหน้าที่และทำงานหนัก
 - 1.4 งบประมาณไม่เพียงพอ
2. ปัญหาค่านหนังสือและวัสดุ
 - 2.1 หนังสือไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา
 - 2.2 ซ่อมหนังสือไม่ทันกับผู้ใช้บริการ
 - 2.3 จำนวนหนังสืออ้างอิงน้อย ไม่เพียงพอสำหรับค้นคว้า
 - 2.4 ขาดวัสดุทัศนวัสดุที่จำเป็นในการศึกษา
3. ปัญหาค่านผู้รับบริการ
 - 3.1 ครูและอาจารย์ยืมหนังสือแล้วไม่คืน
 - 3.2 จำนวนผู้รับบริการมากเกินไป บริการไม่ทั่วถึง
 - 3.3 นักศึกษาไม่นำเอาวิชาบรรณารักษ์ที่เรียนไปแล้วไปประโยชน์ในการใช้ห้องสมุด
 - 3.4 กิจนิสัยในการอ่านและการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักศึกษามีน้อย
4. ปัญหาในค่านบริการและกิจกรรม
 - 4.1 ทำบัตรรายการไม่ทัน

³ สวรรค์ แก้วเหล็ก, "ปัญหาการดำเนินงานห้องสมุดของบรรณารักษ์ และผู้ช่วยบรรณารักษ์ในโรงเรียนฝึกหัดครูและวิทยาลัยครูทั่วประเทศ ปีการศึกษา 2512" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกบรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2512) (อัคราเนา)

4.2 การบริการตอบคำถามไม่ไถ่ผลดี เพราะไม่มีเวลาว่างและขาดแหล่ง
คนคว่ำ

✓ 4.3 บริการหนังสือจอง จำนวนหนังสือน้อยไม่เพียงพอ

สวรรค์ แก้วเหล็ก ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรเพิ่มหนังสืออ้างอิงประกอบการ
คนคว่ำ เพิ่มจำนวนโต๊ะและเก้าอี้ การจัดซื้อหนังสือทุกหมวดวิชา อาจารย์ควรร่วมพิจารณา
กับบรรณารักษ์

วาสนา คำคุณ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ประสิทธิภาพทางการศึกษาของสถาบันฝึกหัด
ครูในจังหวัดพระนครและธนบุรี นักเรียนเข้ารุ่นปีการศึกษา 2508 - 2510"⁴ โดยทำการ
ศึกษาเฉพาะนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา โดยทำการวิเคราะห์จากจำนวน
นักศึกษาที่ผ่านการสอบคัดเลือกเข้าเรียนว่าจะสามารถเรียนจนสำเร็จการศึกษา ซึ่งการ
ศึกษานั้นได้กล่าวว่ามีสาเหตุหลายอย่าง เช่น หลักสูตร วิธีการเรียนการสอน คุณวุฒิ
อาจารย์ อัตราส่วนจำนวนนักเรียนต่ออาจารย์ จำนวนหนังสือในห้องสมุด กิจกรรม
นักเรียน และการให้บริการต่าง ๆ แก่นักศึกษา โดยการติดตามผลของนักศึกษาในวิทยาลัย
จากการวิจัยครั้งนี้ วาสนา คำคุณ ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ในฐานะที่ห้องสมุดเป็นม่อเกิดแห่ง
ความรู้ ซึ่งนักเรียนสามารถเข้าไปค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง สิ่งที่สถานฝึกหัดครูควรจัด
ทำคือ

1. ควรจัดบรรยากาศในห้องสมุดให้ดึงดูดใจนักเรียนให้อยากเข้าไปอ่านหนังสือ
2. ควรจัดหาหนังสือไว้สนองความต้องการของนักเรียนทั้งในด้านวิชาการและด้าน
บันเทิง เพื่อให้ได้รับความรู้และผ่อนคลายอารมณ์ได้ด้วย

⁴วาสนา คำคุณ, "ประสิทธิภาพทางการศึกษาของสถาบันฝึกหัดครูในจังหวัด
พระนครและธนบุรี นักเรียนเข้ารุ่นปีการศึกษา 2508 - 2510" (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513) (อัครสำเนา)

3. ควรสำรวจจำนวนหนังสือในห้องสมุดให้ทราบตัวเลขว่ามีประเภทละเท่าไร
4. ควรเพิ่มปริมาณหนังสือใหม่ที่เป็นประโยชน์ให้แก่ห้องสมุดของแต่ละสถานศึกษาให้มากขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อจะได้รับความรู้ที่ใหม่ทันสมัย

เพ็ญจันทร์ สิริชุมแสง ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจหนังสืออ้างอิงในห้องสมุดวิทยาลัยครูทั่วประเทศ ปีการศึกษา 2513"⁵ จุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อจะทำการสำรวจหนังสืออ้างอิงที่มีอยู่ในห้องสมุดวิทยาลัยครู และศึกษาการให้บริการตอบคำถาม และช่วยการค้นคว้าของห้องสมุดในวิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ผลของการศึกษาปรากฏว่า

1. ห้องสมุดวิทยาลัยมีหนังสืออ้างอิงไม่ครบทุกประเภท และมีจำนวนน้อย
2. เกี่ยวกับการให้บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้าวิทยาลัยครูนั้น มีวิธีการดำเนินการคล้ายคลึงกัน แต่เมื่อเทียบกับงานบริการด้านอื่นปรากฏว่า มีผู้มารับบริการด้านนี้น้อยมาก จึงไม่ค่อยประสบปัญหา หนังสืออ้างอิงที่บรรณารักษ์ให้บริการตอบคำถามมากที่สุดก็คือ พจนานุกรม รองลงไปคือ สารานุกรม หนังสืออ้างอิงทางภูมิศาสตร์ หนังสือที่ใช้น้อยที่สุดคือ ทำเนียบนาม (Directories)

เพ็ญจันทร์ สิริชุมแสง ได้ให้ข้อเสนอแนะแก่บรรณารักษ์ว่า

1. บรรณารักษ์ของห้องสมุดในวิทยาลัยครูแต่ละแห่งควรทำบรรณานุกรมมาตรฐานสำหรับหนังสืออ้างอิงในห้องสมุดวิทยาลัยครู เพื่อจะได้ใช้เป็นคู่มือในการจัดหาหนังสืออ้างอิงที่ดี และทันสมัยเข้าไว้ในห้องสมุด
2. ควรจัดทำบรรณานุกรมของหนังสือในแต่ละรายวิชา เพื่อเป็นคู่มือสำหรับครูและนักเรียน และมีการแนะนำการใช้น้ำหนังสืออ้างอิงทั้งในและนอกห้องสมุด

⁵ เพ็ญจันทร์ สิริชุมแสง, "การสำรวจหนังสืออ้างอิงในห้องสมุดวิทยาลัยครูทั่วประเทศ ในปีการศึกษา 2513" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกบรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2515) (อัครสำเนา)

อุไร อักษรวิทย์ ใ้ทำการวิจัยเรื่อง "โปรแกรมของหัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษาในวิทยาลัยครูสวนสุนันทา"⁶ กล่าวว่า ห้องสมุดมีความจำเป็นแก่การเรียนวิชาสังคมศึกษามาก มีอิทธิพลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวของการสอนสังคมศึกษา เพราะความรู้ส่วนมากได้มาจากหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ จึงมีความจำเป็นอย่างมาก ในการที่จะหาหนังสือเข้าห้องสมุดให้มากที่สุด ความมุ่งหมายของการวิจัยก็เพื่อจะศึกษาวิธีสอน การใช้อุปกรณ์การสอน การจัดกิจกรรม การใช้หนังสือแบบเรียน และการวัดผลในหมวดวิชาสังคมศึกษา โดยส่งแบบสอบถามไปยังอาจารย์ที่สอนวิชาสังคมศึกษาในสถาบันฝึกหัดครู

อุไร อักษรวิทย์ ใ้ให้ข้อเสนอแนะว่า การที่จะให้มีหนังสืออย่างเพียงพอในห้องสมุดนั้น ครูสอนอาจช่วยกันจัดหาเองบ้าง แนะนำการจัดซื้อหรือร่วมมือกับบรรณารักษ์ในการใช้ห้องสมุด ส่วนการดำเนินการจัดหานั้นอาจทำได้โดย ขอความร่วมมือจากองค์การต่าง ๆ หรือบริษัทพิมพ์หนังสือ นำเงินรายได้จากการจัดรายการต่าง ๆ ซื้อหนังสือเข้าห้องสมุด สิ่งที่สำคัญก็คือ ครูและบรรณารักษ์ควรได้มีการร่วมมือกันเป็นอย่างดี

พัลลภ สรรพกิจ ใ้ทำการวิจัยเรื่อง "ทัศนคติของนิสิตและนักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ปีการศึกษา 2512 ที่มีต่อห้องสมุดของวิทยาลัย"⁷ ได้ค้นพบว่า

1. ค่านอาคารและสถานที่ควรมีการปรับปรุง
2. จำนวนโต๊ะ เก้าอี้ ตู้จุลสาร ยังไม่เพียงพอ ทำให้ไม่สะดวกแก่การใช้
3. ค่านหนังสือ สิ่งตีพิมพ์ และสื่อทัศนวัสดุของห้องสมุด

⁶อุไร อักษรวิทย์, "โปรแกรมของหัวหน้าสายวิชาสังคมศึกษาในวิทยาลัยครูสวนสุนันทา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาตรี คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2506) (พิมพ์คัด)

⁷พัลลภ สรรพกิจ, "ทัศนคติของนิสิตและนักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ปีการศึกษา 2512 ที่มีต่อห้องสมุดของวิทยาลัย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2514) (อักษรสำนวน)

- 3.1 จำนวนหนังสือภาษาไทยไม่เพียงพอ
- 3.2 จำนวนหนังสือภาษาอังกฤษที่มีอยู่ส่วนมากอ่านเข้าใจยาก
- 3.3 มีจำนวนวารสารและหนังสือพิมพ์น้อย
- 3.4 จำนวนหนังสือจองไม่เพียงพอ และใช้ไ้ไม่ทั่วถึง
4. คำนมคคลากรของห้องสมุด เจ้าหน้าที่ขาดความกระตือรือร้นที่จะให้ความช่วยเหลือ
 5. คำนมบริการและกิจกรรม
 - 5.1 การจัดหนังสือชั้นชั้นค่อนข้างช้ำมาก
 - 5.2 การจัดบริการน้ำดื่มไม่มี
 - 5.3 การจัดบริการหนังสือจองยังไม่ทั่วถึง

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู ได้ทำการสำรวจภาวะห้องสมุดของสถานฝึกหัดครู⁸ จากการพิจารณาข้อเท็จจริงโดยทั่วไปเห็นควรมีการปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. สถานที่และครุภัณฑ์ห้องสมุดโรงเรียน ควรจะจัดให้ใกล้เคียงกับปริมาณของนักเรียนในโรงเรียนนั้น ๆ
2. บุคคลทำงานในห้องสมุด ควรจะมีหลักเกณฑ์กำหนดว่า ครูบรรณารักษ์ หรือ อาจารย์บรรณารักษ์ ควรจะเป็นบุคคลที่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ด้วย และบรรณารักษ์คนหนึ่งควรจะให้บริการแก่นักเรียนได้จำนวนเท่าใด จะต้องทำงานมากน้อยเท่าใดด้วย
3. การจัดห้องสมุด ควรได้รับการปรับปรุงให้มีการลงทะเบียนหนังสือให้ถูกต้อง มีการแบ่งแยกหมวดหนังสือตามแบบของดิวอี้ (Dewey) ทำบัตรรายการ เป็นต้น
4. หนังสือและอุปกรณ์ทางการศึกษา ควรจัดหาหนังสือนิตยสาร หนังสือพิมพ์ และสิ่งตีพิมพ์ เช่น แผนที่ แผนภูมิ รูปภาพ และอุปกรณ์โสตทัศนศึกษาเพิ่มขึ้น เพราะเท่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ยังไม่เพียงพอแก่ความต้องการของนักศึกษา

⁸หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, "สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจภาวะห้องสมุดของสถานฝึกหัดครู สังกัดกรมการฝึกหัดครู" พระนคร, 2506.

5. ควรจัดให้มีการสอนวิธีใช้หนังสือและห้องสมุดในสถานฝึกหัดครู เพื่อจะได้เพิ่มความสนใจและประสิทธิภาพทางการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองให้แก่นักศึกษา
6. ควรมีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานขึ้นใช้ในห้องสมุดสถานฝึกหัดครู
7. ควรทำหนังสือช่วยในการศึกษาค้นคว้า เช่น ทำบรรณานุกรมประจำวิชา ครรชณินิตยสาร หนังสือเสนอแนะการคัดเลือก และแหล่งที่มาของหนังสือ วัสดุได้เปล่า
8. ควรมีการจัดการอบรมบรรณารักษ์ที่ยังไม่มีวุฒิทางวิชาบรรณารักษศาสตร์ โดยกรมการฝึกหัดครูเป็นผู้จัดดำเนินการ

พันทิพา เมฆบูรณ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การใช้ห้องสมุดในการเรียนการสอนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น"⁹ จุดมุ่งหมายในการค้นคว้าก็เพื่อศึกษาการใช้ห้องสมุดของครูและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นประกอบวิชาสังคมศึกษา โดยส่งแบบสอบถามไปยังครูและนักเรียนในนครหลวงฯ จากการทำการวิจัยครั้งนี้ พันทิพา เมฆบูรณ์ ได้ให้ข้อเสนอแนะแก่สถานฝึกหัดครูว่า

1. ควรจัดให้มีชั่วโมงการใช้ห้องสมุดอยู่ในหลักสูตรที่นักเรียนจะต้องเรียน
2. ส่งเสริมให้นักศึกษาอ่านหนังสือและทำรายงานอยู่เสมอ
3. รวบรวมรายชื่อหนังสือและวารสารที่ใช้ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาให้นักศึกษา เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพครู
4. การผลิตครูบรรณารักษ์ ควรเน้นในเรื่องคุณสมบัติด้วย โดยเฉพาะในเรื่องการบริการ มนุษยสัมพันธ์ที่ดี

001811

⁹ พันทิพา เมฆบูรณ์, "การใช้ห้องสมุดในการเรียนการสอนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกมัธยมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515) (อัครสำเนา)

สุนทร แก้วฉาย ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การส่งเสริมการอ่านเพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน ซึ่งอาจารย์และบรรณารักษ์จัดให้แก่ักศึกษาในวิทยาลัยครู"¹⁰ การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามถามอาจารย์ บรรณารักษ์ และนักศึกษาในวิทยาลัยครู ผลจากการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาในทุกหมวดวิชาเอก ใช้เวลาว่างสำหรับค้นคว้าหาความรู้ในห้องสมุดมากที่สุด สัปดาห์ละ 5 - 9 ชั่วโมง และน้อยที่สุด 5 ชั่วโมง
2. ปริมาณหนังสือในแขนงวิชาต่าง ๆ ยังไม่พอ
3. ห้องสมุดในวิทยาลัยครูให้บริการอยู่ในระดับปานกลาง
4. นักศึกษาวิชาเอกและวิชาโทสังคมศึกษา มีความต้องการได้รับการแนะนำการอ่านและฝึกฝนการเรียนรู้ด้วยตนเอง
5. จำนวนที่นั่งที่มีอยู่ในวิทยาลัยครูไม่พอกับความต้องการ
6. กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่อาจารย์และบรรณารักษ์จัดให้แก่ักศึกษาก็คือ
 - 6.1 แนะนำหนังสืออ้างอิงในรายวิชาที่สอน โดยทำบรรณานุกรมแจกแนะนำบทความ
 - 6.2 ให้นักศึกษาค้นคว้าเขียนรายงาน โดยกำหนดหนังสือให้นักศึกษาอ่านและนำมาอภิปราย
 - 6.3 บรรณารักษ์ได้ทำการแนะนำหนังสือ โดยการแสดงนิทรรศการและการแสดงหนังสือตู้โชว์
 - 6.4 คัดเลือกหนังสือประกอบรายวิชา เตรียมไว้ให้นักศึกษา
7. นักศึกษาต้องการให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านโดยให้บรรณารักษ์เป็นผู้จัดคือ

¹⁰ สุนทร แก้วฉาย, "การส่งเสริมการอ่านเพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งอาจารย์และบรรณารักษ์จัดให้แก่ักศึกษาในวิทยาลัยครู" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกบรรณารักษศาสตร์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2512) (อัครสำเนา)

- 7.1 จัดเตรียมหนังสือและเอกสารประกอบการเรียนไว้ให้
- 7.2 จัดนิทรรศการหนังสือประเภทต่าง ๆ
- 7.3 จัดเจ้าหน้าที่พิเศษเพื่อเสนอรายการหนังสือในการศึกษาค้นคว้า
- 7.4 จัดป้ายนิเทศเพื่อเสนอรายการหนังสือและบทวิจารณ์

ข. การวิจัยต่างประเทศ

ใน ค.ศ. 1958 อีริกสัน (Ericson) ได้ทำการสำรวจห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย "College and University Library Surveys, 1938-1952"¹¹ จุดมุ่งหมายของการศึกษานี้ก็เพื่อจะค้นหาผลของข้อเสนอแนะจากการสำรวจห้องสมุด 12 ข้อ ในระหว่างปี 1938 - 1952 โดยทำการสำรวจวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา 10 แห่ง ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล จดหมายโต้ตอบ เรื่องต่าง ๆ จากวารสาร รายงานประจำปีของบรรณารักษ์ การรายงานการสำรวจและรายงานอื่น ๆ ในการวิจัยนี้พบว่า

1. การจัดระบบห้องสมุดได้ปรับปรุงขึ้น
2. มีงบประมาณสำหรับห้องสมุดเพิ่มขึ้น
3. ได้มีขบวนการทางเทคนิคอย่างเพียงพอมากขึ้น
4. การบริการผู้อ่านดีขึ้น
5. การโต้ตอบทางไปรษณีย์ได้ถูกปรับปรุงขึ้น พร้อมกับจำนวนความสำเร็จอื่น ๆ ที่จำเป็นของโปรแกรมห้องสมุดวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ทด

¹¹Ernest Walfred Ericson, "College and University Library Surveys, 1938 - 1952," Dissertation Abstracts, Vol. 19, No. 5, (1958), 1081.

ผลที่ตามมาจากการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. การสำรวจในช่วยกระตุนงานอาชีพห้องสมุด ผู้บริหาร และหน่วยการศึกษาของชุมชน ได้รับรู้เรื่องงานห้องสมุดมากขึ้น

2. การสำรวจและการรายงานการสำรวจ เป็นเครื่องมือทางการศึกษาสำหรับผู้บริหารและคณะ

3. การตีพิมพ์รายงาน เป็นประโยชน์ต่อบรรณารักษ์และผู้ร่วมงานในการวางแผนพัฒนาห้องสมุด นักเรียนและผู้บริหาร

การศึกษาเกี่ยวกับการสำรวจห้องสมุดวิทยาลัย มหาวิทยาลัย จากผู้เชี่ยวชาญภายนอก นับว่าเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพที่จะนำไปสู่ผลแห่งความเจริญอกงาม และการพัฒนาห้องสมุดที่ได้รับการสำรวจ

ในปี ค.ศ. 1959 วิทเทิน (Whitten) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Relationship of College Instruction in 72 Liberal Arts Colleges"¹² โดยตั้งข้อสมมุติฐานในการวิจัยว่า ห้องสมุดเป็นศูนย์รวมและส่วนหนึ่งของโปรแกรมการศึกษาได้อย่างไร และความสัมพันธ์ระหว่างห้องสมุดกับการวางแผนของวิทยาลัยเป็นอย่างไร วิธีวิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังบรรณารักษ์วิทยาลัย ผู้ทำการสอน และผู้เชี่ยวชาญในการสอนของวิทยาลัย

ผลจากการวิจัยพบว่า การบริการทางด้านการสอนนับว่าเป็นส่วนหนึ่งในหน้าที่ของห้องสมุดวิทยาลัย ความรับผิดชอบของบรรณารักษ์ก็คือ จะต้องชักจูงนักศึกษาเข้าไปใช้ห้องสมุด ซึ่งความคิดเห็นนี้ได้มาจากบรรณารักษ์ห้องสมุด ผู้บริหาร และสมาชิกในคณะ ที่มีความเห็นพ้องต้องกันว่าควรจะต้องให้ความสนใจในการจัดประสบการณ์ทางการศึกษาที่นอกเหนือสำหรับนักศึกษาที่เข้ามาใช้ห้องสมุดนั้น

¹²Joseph Nathaniel Whitten, "Relationship of College Instruction in 72 Liberal Arts Colleges," Dissertation Abstracts, Vol. 19, No. 7, (1959), 1776.

ใน ค.ศ. 1964 เดฮาร์ท (De Hart) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "The Application of Special Library Services and Techniques to the College Library"¹³ โดยตั้งสมมติฐานว่า จะทำการศึกษากการเตรียมบริการห้องสมุดพิเศษและเทคนิค นำมาใช้กับห้องสมุดวิทยาลัยจะมีผลดีมากกว่าสำหรับผู้ใช้กว่าที่จะไม่มีบริการพิเศษเช่นนั้น โดยทำการทดลองนักศึกษาที่เรียนวิชาภาษาอังกฤษ จัดให้มีบริการพิเศษเกี่ยวกับหนังสืออ้างอิง รวบรวมบรรณานุกรม ให้ความเอาใจใส่อย่างรวดเร็ว และบริการเกี่ยวกับหนังสือจอง โดยทำการเปรียบเทียบการศึกษาระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พร้อมทั้งได้ส่งแบบสอบถามไปยังศาสตราจารย์ผู้สอนและนักศึกษาในวิชาภาษาอังกฤษให้วิจารณ์เกี่ยวกับประโยชน์ของการบริการในการสอนและการศึกษา

จากการศึกษานี้ค้นพบว่า ข้อสมมติฐานที่ตั้งขึ้นนั้นยังไม่ถูกต้อง แต่การศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า การบริการห้องสมุดพิเศษนั้นไม่ได้มีการวางแผนเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีสอนของวิชานั้น แต่จะช่วยเหลือผู้สอนได้ในอนาคต ผู้วิจัยชี้ให้เห็นว่า ประโยชน์ของการบริการนี้มีอย่างกว้างขวางและมีคุณค่ามากกว่าการไม่เตรียมบริการนี้สำหรับการสอนวิชาต่าง ๆ พร้อมทั้งนั้นผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจะได้มีการศึกษาทดลองการบริการห้องสมุดพิเศษแบบเดียวกันนี้กับสาขาวิชาอื่น ๆ

*ในปี ค.ศ. 1967 ฮอสโทรป (Hostrop) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "The Relationship of Academic Success and Selected other Factors to Student's Use of Library Materials at College of Desert"¹⁴ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา

¹³Florence Elizabeth De Hart, "The Application of Special Library Services and Techniques to the College Library," Dissertation Abstracts, Vol. 25, No. 4, (1964), 2524.

¹⁴Richard Winfred Hostrop, "The Relationship of Academic Success and Selected other Factors to Student's Use of Library Materials at College of Desert," Dissertation Abstracts, Vol. 27, No. 4, (1967), 2550A - 2551A.

คุณลักษณะของนักศึกษาที่สอดคล้องกับการใช้ห้องสมุด จากการศึกษาที่ผู้วิจัยได้พบว่า

1. ครูผู้สอนมีส่วนในการกระตุ้นให้นักศึกษาได้ใช้วัสดุอุปกรณ์ในห้องสมุดมากกว่าตัวนักศึกษาเอง
2. การให้ทำรายงานเป็นปัจจัยเบื้องต้นที่จะเร้าให้นักศึกษาได้ใช้ห้องสมุด
3. ผู้สอนและนักศึกษามีความเห็นพ้องกันว่า การใช้อุปกรณ์ในห้องสมุดมีความสำคัญอย่างมากต่อการสอบปลายปี ผู้ที่ใช้ห้องสมุดมากจะได้รับคะแนนในคอนสอบปลายปีอยู่ในระดับ A และ B ส่วนผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง C, D และ F จะไม่เห็นว่าการใช้ห้องสมุดนั้นมีความสำคัญต่อการเรียนของตน

ในปีเดียวกันนี้ วอล์คเกอร์ (Walker) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "What do Student Teachers Know About Libraries ?"¹⁵ โดยส่งแบบสอบถามนิสิตฝึกสอนในสถาบันฝึกหัดครูที่ทำการฝึกสอนที่ Oak Park และ River Forest High School เกี่ยวกับวัสดุและการบริการห้องสมุดที่มีคุณค่าสำหรับนิสิตฝึกสอน ปรากฏว่า

1. สถาบันฝึกหัดครูพบกับความล้มเหลวในการเตรียมครูใหม่ให้รู้จักวิธีใช้ห้องสมุดสมัยใหม่
2. สำหรับนักศึกษาที่เคยเรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์มาแล้วมองเห็นว่าการใช้ห้องสมุดอย่างมีประสิทธิภาพนั้นมีเพียงเล็กน้อยสำหรับนักศึกษาเหล่านี้
3. นิสิตฝึกสอนมีความรู้เกี่ยวกับหนังสืออ้างอิงและแหล่งข้อมูลอย่างจำกัด
4. มีความเข้าใจในการบริการของห้องสมุดและบรรณารักษ์ที่มีต่อการสอนของตนอย่างจำกัดว่าจะช่วยเขาได้อย่างไร
5. นักศึกษาเข้าใจว่า ห้องสมุดเป็นเพียงแหล่งวัสดุที่จะใช้ในการทำการวิจัย การอ่านหนังสือนอกเวลา และอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน และชี้ให้เห็นว่า ห้องสมุดเป็น

¹⁵Jerry L. Walker, "What do Student Teachers Know About Libraries ?," School Libraries, 16 (Winter, 1967), 17 - 23.

สถานที่ที่จะกระตุ้นให้เขาจะเรียนอะไร แต่มีใช้สถานที่ที่เขาจะได้รับการเรียนรู้ใหม่ ๆ
 วอล์คเกอร์ (Walker) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า

1. ครูในอนาคต ควรจะได้เรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์อย่างน้อย 1 วิชา เพื่อให้เขาได้คุ้นเคยกับการบริการ และแหล่งห้องสมุด และให้เขาได้รู้และคุ้นเคยกับการพัฒนา
 จุดมุ่งหมายและการปฏิบัติใหม่ ๆ ของห้องสมุด
2. ควรจะมีโปรแกรมการอบรมประจำการสำหรับครูใหม่ เพื่อให้เขาได้ใช้บริการ
 และแหล่งวัสดุที่มีคุณค่า
3. ควรจะได้มีการฝึกหัดในการใช้วัสดุที่สูญปรณ และเครื่องมือต่าง ๆ ชนิด
 กันไป
4. นักศึกษาควรจะได้มีการศึกษาประสิทธิภาพของสื่อกลางหลาย ๆ ชนิดใน
 กิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ
5. วิธีการสอน ควรจะได้หันมาสนใจในการส่งเสริม ชักจูง ให้มีการเรียนรู้
 ด้วยตนเอง
6. ควรใช้วิธีการและวัสดุที่แตกต่างกันไปในแต่ละวิชา
7. นักศึกษาควรใช้เวลาอย่างน้อย 3 - 4 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ ในการทำงานกับ
 ห้องสมุด และคุ้นเคยกับห้องสมุด

ใน ค.ศ. 1970 เบคเกอร์ (Becker) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Social Studies Achievement of Pupils in Schools with Libraries and School without Libraries"¹⁶ จุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อจะดูความแตกต่างในสัมฤทธิ์ผล
 ของนักเรียนที่เรียนสังคมศึกษาโดยการใช้ห้องสมุดกับนักเรียนที่ไม่ใช่ห้องสมุด ซึ่งการศึกษานี้เพื่อจะดู

¹⁶Dale Eugene Becker, "Social Studies Achievement of Pupils in Schools with Libraries and School without Libraries," Vol. 31A, No. 5, (1970), 2411A.

1. ทักษะในการรวบรวมข้อมูล
2. ทักษะในการอ่านแผนภูมิและกราฟ
3. ทักษะในการอ่านแผนที่และลูกโลก
4. เนื้อหาของการพัฒนารัฐธรรมนูญ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันตกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกา

จากการค้นพบ แสดงให้เห็นว่า

1. ห้องสมุดมีหน้าที่ให้การแนะนำจากบรรณารักษ์นั้น มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของนักเรียน เพื่อให้เลิกทักษะทางด้านต่าง ๆ ตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย รวมทั้งการแสวงหาความรู้ในเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาคด้วย
2. กลุ่มทดลองที่มีการใช้วัสดุอุปกรณ์จำนวนมากนั้น มีผลจากการเรียนรู้อย่างมาก เบคเกอร์ (Becker) ได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจะได้มีการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารห้องสมุดต่อการเรียนรู้ทางด้านเนื้อหาต่อไป

ในปีเดียวกันนี้ แอลเลน (Allen) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "An Investigation of Student and Faculty Attitudes and their Utilization of the Community College Library in Three Selected Colleges within Illinois,"¹⁷ วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อจะศึกษาทัศนคติของนักศึกษาและคณะที่มคอของสมุดวิทยาลัยชุมชน และการใช้ห้องสมุดวิทยาลัยชุมชนของนักศึกษาและคณะ โดยส่งแบบสอบถามไปยังนักศึกษาในวิทยาลัย 3 แห่งในรัฐอิลลินอยส์

จากการตอบแบบสอบถามของนักศึกษา พบว่า

1. 74 % ได้ใช้ห้องสมุดเพื่อความสำเร็จทางการศึกษา

¹⁷Kenneth William Allen, "An Investigation of Student and Faculty Attitudes and their Utilization of the Community College Library in Three Selected Colleges within Illinois," Dissertation Abstracts, Vol. 31A, No. 6, (1970), 2949A.

2. 72 % ซึ่ให้เห็นว่า ห้องสมุดเป็นแหล่งที่จะช่วยสนองความต้องการของเขาได้
 3. 50 % ตอบว่า การใช้ห้องสมุดมีผลต่อการสอบปลายปี
 4. 72 % ตอบว่า ได้มีการใช้ห้องสมุดอื่น ๆ ในชุมชนด้วย
 5. 32 % กล่าวว่า ได้มีการใช้ห้องสมุดมากที่สุดในการศึกษาแขนงวิชาสังคมศึกษา
- 26 % สำหรับมานุษยวิทยา 22 % สำหรับวิชาชีพ 17 % สำหรับคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และ 30 % สำหรับพลศึกษา

จากแบบสอบถามคณะ พบว่า

1. 71 % ซึ่ให้เห็นว่า การขาดแคลนอุปกรณ์ในห้องสมุดจะมีผลต่อเทคนิคการสอน
2. 62 % ต้องการให้นักศึกษาได้ใช้ห้องสมุด
3. 45 % ได้ทำการจองหนังสือ และโสตทัศนูปกรณ์ในห้องสมุด

เกี่ยวกับการใช้ห้องสมุดทั้งนักศึกษาและคณะ ได้กล่าวว่า

1. 61 % เข้ามาในห้องสมุดเพื่อทำการศึกษา
2. 89 % ได้รับผลสำเร็จตรงตามจุดมุ่งหมาย
3. 16 % จะขอค่าปรึกษาจากบรรณารักษ์

จากการศึกษาสรุปได้ว่า นักศึกษาที่เรียนเต็มเวลาใช้ห้องสมุดมากกว่านักศึกษาที่เรียนบางเวลา และจะมีทัศนคติเป็นที่น่าพึงพอใจมากกว่าด้วย

ในปีเดียวกันนี้ ไพร์ส (Pires) ได้รวบรวมปัญหาและอุปสรรคในการสอนสังคม ในสถานฝึกหัดครูในเอเชีย คือ "The Teaching of Social Studies in Primary Teacher Training Institutions in Asia"¹⁸ จากการศึกษาพบว่า การละเลย

¹⁸ Edward A. Pires, The Teaching of the Social Studies in Primary Teacher Training Institutions in Asia, (Bangkok: Unesco Regional Office for Education in Asia, 1970), 127.

ต่อความก้าวหน้าในทางวิธีการและเทคนิคการสอนในวิชาสังคมศึกษา ในระดับประกาศนียบัตร
 สถาบันฝึกหัดครูนั้น เนื่องจาก

1. การขาดแคลนเงินทุนเพื่อซื้อเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น การขาด
 ห้องสมุดที่ดี อุปกรณ์จำลองต่าง ๆ เป็นต้น

2. การขาดแคลนเวลา เนื่องจากไม่มีตารางเวลาที่ว่าง จึงไม่สามารถที่จะทำ
 การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองได้

3. ขาดการฝึกหัดที่จะใช้วิธีการโดยเฉพาะ

ไพรัส จึงได้เสนอว่า ควรส่งเสริมให้มีเครื่องอำนวยความสะดวกและสถาบันฝึก
 คุรุควรจะได้มีการเสนอแนะให้รู้จักใช้สิ่งเหล่านี้ เช่น ห้องสมุด หนังสือแบบเรียน หรือวัสดุ
 การอ่านนอกเวลา เพื่อจะเร้าความสนใจของนักศึกษาโดยได้รับคำแนะนำจากครู

จากการศึกษาเห็นว่า ห้องสมุดในสถาบันฝึกหัดครูในประเทศแถบเอเชียใต้มีห้องสมุด
 สำหรับวิชาสังคมศึกษา ซึ่งยอมรับว่ามีคุณค่าและได้รับการส่งเสริมอย่างดี อย่างไรก็ตาม
 สถาบันที่มีห้องสมุดขนาดเล็กและมีครูจำนวนน้อยแล้ว ห้องสมุดจะไม่ค่อยมีความจำเป็นและ
 ช่วยเหลือได้ แต่ในสถาบันที่มีขนาดใหญ่ก็จะได้รับประโยชน์จากห้องสมุด เพราะมีวัสดุอุปกรณ์
 ที่สอดคล้องกับสาขาวิชาเฉพาะ ให้ความสะดวกในการจำแนกหนังสือสำหรับนักศึกษาที่มีการ
 บ้านโดยเฉพาะ หรือทำรายงานกลุ่ม นักศึกษาไม่เพียงแต่จะคุ้นเคยกับการใช้วัสดุอุปกรณ์
 เท่านั้น ยังสามารถใช้ได้อย่างสะดวกยิ่งขึ้น